
Pedagogická psychologie

Samuel Wosiński

LEMROVÁ, Soňa, KAVKOVÁ, Veronika, PUGNEROVÁ, Michaela, & DOBEŠOVÁ
CAKIRPALOGLU, Simona. *Pedagogická psychologie*. Pedagogika. Praha: Grada, 2024.
ISBN 978-80-271-1713-0.

10.5507/epd.2025.009

Vloženo: 16. 3. 2025 Revidováno: 24. 3. 2025 Prijato: 26. 3. 2025

Publikácia vznikla na pôde Univerzity Palackého (UP) a prináša ucelený pohľad na pedagogickú psychológiu. Hlavnou autorkou recenzovaného textu je PhDr. Soňa Lemrová, Ph.D., ktorá spolu s Mgr. Veronikou Kavkovou, Ph.D. a Mgr. Michaelou Pugnerovou, Ph.D. pôsobí na Katedre psychologie a patopsychologie Pedagogické fakulty UP. Na spracovaní textu sa ďalej podieľala doc. Mgr. Simona Dobešová Cakirpaloglu, Ph.D. z Ústavu spoločenských a humanitných vied Fakulty zdravotníckych vied UP. Kniha uvedených autoriek systematicky analyzuje kľúčové aspekty disciplíny a kladie dôraz na ich praktickú aplikáciu v pedagogickej praxi.

Primárnou cieľovou skupinou knihy sú študenti učiteľských odborov, avšak jej obsah je relevantný aj pre učiteľov v praxi a ďalších odborníkov pracujúcich s deťmi v edukačnom prostredí. Publikácia sa vyznačuje zrozumiteľným a pútavým spracovaním, vďaka čomu je prístupná širšiemu okruhu čitateľov. V porovnaní s rovnomennou knihou Mareša (2013) je menej teoretická a kladie väčší dôraz na praktické aspekty využitia pedagogickej psychológie v edukačnom prostredí. Z tohto dôvodu môže byť pre učiteľov užitočnejšia než pre odborníkov z oblasti psychológie.

Hlavnou myšlienkou knihy je poskytnutie kvalitného nástroja pre pedagogickú prax, ktorý operuje s kľúčovými konceptami pedagogickej psychológie a umožňuje tak hlbšie porozumenie potrebám žiakov a učiteľov. Táto myšlienka je sprostredkovaná v jedenástich zmysluplne nadväzujúcich kapitolách.

V prvej kapitole sa autorka Lemrová venuje procesu učenia, pričom predstavuje jeho kľúčové teoretické východiská, ako aj faktory, ktoré ho ovplyvňujú.

Nasledujúce kapitoly sa venujú motivácii, emóciám a sebaopoňatiu, pričom logicky nadväzujú na úvodnú kapitolu. Spoločne poskytujú ucelený pohľad na faktory ovplyvňujúce žiaka, jeho vnímanie školského prostredia a celkovo na edukačný proces. Teoretické poznatky sú doplnené príkladmi zo skutočného života, ktoré sa týkajú nielen

žiakov, ale aj učiteľov. Tieto príklady sú užitočné, no bolo by vhodné ich doplniť konkrétnymi stratégiami, ktoré by mohol učiteľ využiť v praxi.

Oceňujem začlenenie kapitoly o nadaných žiakoch od autorky Kavkovej, ktorá je veľmi prehľadne spracovaná. Poskytuje prehľad znakov nadaných detí a ich typológie, čo môže učiteľovi výrazne pomôcť pri ich identifikácii. Podkapitola s praktickými tipmi pre učiteľov je prínosná a mohla by byť zaradená aj do iných častí knihy. Pravdepodobne by však kapitolu bolo možné rozšíriť o ďalšie príklady žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami alebo doplniť samostatnú kapitolu, ktorá by sa im venovala podrobnejšie.

Podobne vnímam spracovanie ôsmej kapitoly, v rámci ktorej Kavková popisuje kreativitu a zdôrazňuje jej dôležitosť, pričom ju prepája so školským prostredím, a opäť dopĺňa o konkrétne techniky, s ktorými môže učiteľ v praxi pracovať.

Deviata kapitola predstavuje školskú triedu ako sociálnu skupinu, popisuje sociálnu dynamiku v skupine a poskytuje metódy na zisťovanie psychosociálnej klímy v triede.

Následne autorka Cakirpaloglu rozvíja tému komunikácie v školskom prostredí. Prvá polovica kapitoly sa venuje všeobecným definíciám a teoretickým východiskám komunikácie, zatiaľ čo druhá časť ponúka konkrétne metódy a odporúčania, ktoré môžu pedagógovia efektívne uplatniť v praxi.

V závere knihy sa autorka Pugnerová zameriava na charakteristiku rôznych typov pedagogických pracovníkov a možnosti poradenských služieb v školských zariadeniach. Kapitola prináša cenné informácie, avšak osobnosti učiteľa by mohol byť venovaný väčší priestor, najmä v súvislosti so stresovými aspektmi učiteľskej profesie.

Autorky spracovali teóriu prehľadne a zrozumiteľne, pričom text dopĺňali konkrétnymi príkladmi z praxe, ktoré učiteľovi pomáhajú lepšie porozumieť obsahu. V niektorých kapitolách by však bolo vhodné rozšíriť tieto príklady o konkrétne stratégie, metódy či techniky, ktoré by mohli pedagógovia priamo aplikovať vo svojej praxi.

Zväžil by som taktiež miernu reštrukturalizáciu alebo obsahovú obmenu poslednej, jedenástej kapitoly. Hoci je spracovaná prehľadne a obsahuje prínosné poznatky, tematicky menej zapadá do celkového kontextu publikácie. Ako študent učiteľstva by som ocenil samostatnú kapitolu venovanú učiteľovi, ktorá by detailnejšie rozpracovala jeho osobnosť, vlastnosti, dynamiku interakcie so žiakmi, ako aj problematiku syndrómu vyhorenia a jeho prevencie. V publikácii by si taktiež našli miesto aj ďalšie významné témy pedagogickej psychológie, ako napríklad hodnoty, morálny vývoj, hodnotové vzdelávanie, inklúzia či problematika žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami.

Kniha má ucelenú štruktúru a prináša cenné poznatky z oblasti pedagogickej psychológie. Napriek niekoľkým kritickým postrehom a odporúčaniam považujem publikáciu od Lemrovej a jej kolegyň za hodnotnú a inšpiratívnu. Študentom učiteľstva môže výrazne pomôcť pri príprave na ich budúce pedagogické pôsobenie. Knihu zároveň ocení každý človek, ktorý má záujem o prehĺbenie poznatkov v pedagogickej psychológii. Pre širšie doplnenie poznatkov z tejto oblasti by som odporučil aj ďalšie publikácie, ako napríklad „*Pedagogická psychologie*“ od Jiřího Mareša (2013) či „*Psychologie ve školní praxi*“ od Davida Fontanu (2014).

Literatura

Mareš, J. (2013). *Pedagogická psychologie* (1. vyd.). Portál.

Fontana, D. (2014). *Psychologie pro učitele* (4. vyd.). Portál.

Kontakt:

Mgr. Samuel Wosiński

Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Žižkovo nám. 5, 779 00 Olomouc

E-mail: samuel.wosinski@upol.cz

Samuel Wosiński absolventem magisterského studijního programu Učitelství základů společenských věd a občanské výchovy pro střední školy a 2. stupeň základních škol.